

Skadeforebyggende
forum

Skadeforebyggende forum

Postboks 2473 Solli
0202 Oslo

Telefon 23 28 42 00
post@skafor.org
www.skafor.org

Skadeforebyggende forum – samarbeid for en sikrere hverdag

Skadeforebyggende forum er en medlemsorganisasjon som samler aktører fra privat og offentlig sektor til et nasjonalt og tverrsektorielt samarbeid.

Målsettingen er å forebygge skader og ulykker, og begrense konsekvensene av alvorlige ulykker. Forumet arrangerer møteplasser, formidler kunnskap, initierer og utvikler samarbeidsprosjekter og forskning, motiverer til innsats og fungerer som pådriver for utviklingstiltak. Skadeforebyggende forum deltar i nordiske, europeiske og internasjonale nettverk, og medvirker til økt internasjonal kontakt- og erfaringsutveksling.

Frivillige organisasjoner, kommuner, helse- og forskningsinstitusjoner, forsikringsselskaper, og næringslivsaktører deltar i virksomheten. Det er opprettet egne fagråd som samler kompetanse innenfor ulike sektorer. Skadeforebyggende forum er nasjonalt knutepunkt for WHO's program Safe Communities / Trygge lokalsamfunn.

Skadeforebyggende forums får sin grunnfinansiering gjennom medlemskontingenter og en samarbeidsavtale med Helse- og omsorgsdepartementet og Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO). Aktiviteter og tiltak finansieres gjennom eksterne bidrag og samarbeidsløsninger.

Årsmelding 2010

BEDRE
FØRE
VAR,
ENN ETTER
SNAR

Skadeforebyggende
forum

INNHOOLD

Innledning	3
Satsingsområder for perioden 2009 - 2012	3
Kjerneverdier som skal prege Skadeforebyggende forum	3
Årsmøtet 2010	4
Sekretariatet	4
Virksomheten i 2010	5
Fagråd for å sikre kunnskap og kompetanse	5
Trygge lokalsamfunn	5
Eldresikkerhetsrådet og Prosjekt Trygge eldre	6
Eldresikkerhetsrådet og PASEO	7
Barnesikkerhetsrådet	7
Drukningeforebyggende råd	8
25-års jubileum med konferanse, jubileumsskrift og prisutdeling	9
Deltakelse i internasjonale nettverk	9
Medvirkning i nasjonale nettverk og aktiviteter i regi av departement og direktorater	9
Samferdselsdepartementets trafikksikkerhetsforum	10
Sjøfartsdirektoratets flytevestkampanje	10
Økonomi	10
Publikasjoner og synliggjøring av virksomheten	11
Møter og konferanser (et utvalg)	12
Medlemsoversikt pr 31.12.2010	14
PASEO nettverket, Barnesikkerhetsrådet og Drukningeforebyggende råd	15

Skadeforebyggende forums styre 2010:

Mari Hagtvedt Vik, Tori Grytli, Solveig Rostøl Bakken, Jan Harsem, Børge Ytterstad, Liv Marit Bølset, Per Vetaas, Terje Engevik (Dagfinn Kalheim var ikke til stede da bildet ble tatt).

Design: Gate Design as

Trykk: Fokus Trykk as

INNLEDNING

Skadeforebyggende forum er et nasjonalt kunnskaps-, samarbeids- og formidlingsforum for å fremme det skadeforebyggende arbeidet i Norge. Medlemsorganisasjonen ble stiftet i 1985 og har i dag ca 80 medlemmer fra offentlig sektor, frivillige organisasjoner, kommuner og næringsliv. Skadeforebyggende forum ble etablert på initiativ av forsikringsnæringen og har helt siden starten samarbeidet tett med helsemyndighetene, og fungert som brobygger mellom ulike aktører lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

I 2008 ble det inngått en femårig samarbeidsavtale mellom Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) om grunnfinansiering og videreføring av Skadeforebyggende forum. Det første virksomhetsåret under den nye avtalen, 2009, var et "pioner-år" preget av konsolidering, nytenking og utviklingstiltak. I 2010 har vi fortsatt dialogen med medlemmer og samarbeidspartnere, og utviklingen av organisasjonen. I denne årsmelding gis en orientering om virksomheten og organisasjonen.

Satsingsområder for perioden 2009 - 2012

- Styrke forumets rolle som **møtested** for medlemmer og aktuelle samarbeidspartnere, og invitere nye kontakter til fellesskapet
- Videreføre forumets rolle som **kunnskapsformidler** og utvikle nye kommunikasjonskanaler
- Utvikle forumets rolle som pådriver, og **motivere til innsats, aktiviteter og forskning**
- **Synliggjøre** og **profilere** forumet overfor aktuelle målgrupper
- Spre kunnskap om **Trygge Lokalsamfunn** og utvikle nettverket av Trygge Lokalsamfunn i Norge.

Kjerneverdier som skal prege Skadeforebyggende forum

Organisasjonen skal være *åpen, tverrfaglig og samhandlende*. Tiltak, prosjekter og utredninger skal være *faglig fundert og samfunnsnyttige*.

Eva Jakobson Vaagland

Daglig leder i Skadeforebyggende forum

Et menneske er utgangspunktet
for sine handlinger.

Aristoteles

ÅRSMØTET 2010

Årsmøtet, som ble holdt torsdag 22. april 2010, godkjente årsberetning og regnskap, samt tiltaksplan og budsjett for 2010. Tiltaksplanen var satt opp i forhold til strategidokument for perioden 2009 – 2012, og de kjerneverdier som ble vedtatt på årsmøtet i 2009.

Årsmøtet i 2009 hadde pekt på behov for oppdatering og modernisering av vedtektene. En egen arbeidsgruppe i styret hadde utarbeidet et forslag til nye vedtekter som ble lagt fram for årsmøtet. De nye vedtektene ble enstemmig vedtatt. Valgkomiteens forslag til nytt styre ble enstemmig vedtatt. Det nye styret fikk følgende sammensetning:

Styreleder

Avdelingsleder Kari Aursand, *Oslo universitets sykehus - gjenvalgt som leder*

Styremedlemmer

Leder risikorådgivning Tryg Forsikring, *Per Vetaas, Finansnæringens Fellesorganisasjon*

Plan- og utredningssjef Tori Grytli, *Trygg Trafikk - gjenvalgt for to år*

Adm. dir. Dagfinn Kalheim, *Norsk brannvernforening - gjenvalgt for to år*

Helsesøster Solveig Rostøl Bakken, *Harstad kommune*

Informasjonsansvarlig Jan Harsem, *Stiftelsen Kraft - ny i styret, valgt for to år*

Varamedlemmer

Rådgiver Liv Marit Bølset, *Ski kommune (varamedlem)*

Pensj. spesialsykepleier Terje Engevik, *selvstendig næringsdrivende, Bergen (varamedlem)*

Overlege Børge Ytterstad, *personlig varamedlem for Solveig Rostøl Bakken*

I tråd med samarbeidsavtalen mellom Helse- og omsorgsdepartementet og FNO tiltrer Helsedirektoratet styret som observatør. I perioden har Mari Hagtvedt Vik representert Helsedirektoratet.

Valgkomiteén; Postdoktor Johan Lund, Universitetet i Oslo (leder), fagansvarlig Anne Kristine Neergaard, Rednings-selskapet og folkehelsekoordinator og sosiolog Emma Bjørnsen, Sogn og Fjordane fylkeskommune, ble gjenvalgt.

Årsmøtet valgte PricewaterhouseCooper AS, ved Petra Liset som revisor.

Det er holdt seks styremøter i 2010 og styret har behandlet 38 saker. I oktober ble det holdt et heldags strategiseminar for å drøfte veien videre og innlede arbeidet med ny strategiplan.

Sekretariatet

Sekretariatet er plassert i Oslo, og leier kontorer i Finansnæringens hus i Hansteensgate 2. Eva Jakobson Vaagland tiltrådte stillingen som ny daglig leder i januar 2009 (heltidsstilling). Prosjektleder Elisabeth Saghaug som har hatt hovedansvar for prosjekt Trygge eldre og koordinert virksomheten innenfor eldre-sikkerhet har vært engasjert på deltid / timer i 2010, for å avslutte prosjektet. Fra 15. november 2010 er Wenche Jevnaker engasjert som administrasjonssekretær i 40% stilling. To konsulenter har også vært tilknyttet virksomheten Dag Leraand (Trygge lokalsamfunn) og Harald Flåthen (Internett). Regnskaps- og IT-tjenester er kjøpt fra Finansnæringens Fellesorganisasjon.

Virksomheten i 2010

Skadeforebyggende forum har videreført dialogen med medlemmer og samarbeidspartnere, og utviklingen av organisasjonen. Merkesaker i 2010 har vært 25-årsjubileet, nysatsing på Trygge lokalsamfunn, oppfølging av regjeringens nasjonale strategi for forebygging av ulykker, og synliggjøring av virksomheten gjennom flere publikasjoner. Styret har også innledet arbeidet med en strategi for perioden 2011 – 2015, og et strategidokument vil ferdigstilles i løpet av våren 2011.

Det er gjennomført en rekke kontakt- og dialogmøter med nye og gamle samarbeidsaktører, norske og nordiske, med sikte på å utvikle virksomheten og få nye aktører involvert i samarbeidsprosjekter. Skadeforebyggende forum har også deltatt på flere konferanser, bl.a. i regi av Frivillighet Norge, Helsedirektoratet, KS, Nasjonalforeningen for Folkehelse, Norsafety og FNO for å følge fagdiskusjoner og knytte kontakter. Flere initiativ er tatt som vil kunne resultere i konkrete samarbeidstiltak framover. Det gjelder bl.a samarbeid med kulturinstitusjoner, nordisk samarbeid, og utvikling av informasjonsmateriell rettet mot spesielle risikogrupper. Prosjekt MINOS (minoritetsspråklig informasjon om sikkerhet) er fulgt opp med kontaktmøter og en rundebordssamtale.

Det internasjonale engasjementet er videreført. Skadeforebyggende forum deltar i EU-prosjekter, i nordiske og internasjonale nettverk.

Fagråd for å sikre kunnskap og kompetanse

Som et ledd i utviklingen og moderniseringen av organisasjonen har nye aktører blitt invitert til våre fagråd og til samarbeid på nettverksbasis. Skadeforebyggende forum har fire fagråd som virker innenfor hver sin sektor. Eldresikkerhetsrådet og Barnesikkerhetsrådet fokuserer på ulike deler av livsløpet. Drukningforebyggende råd dekker hele livsløpet, og ser på aktuelle tiltak for spesifikke målgrupper.

Nettverket for Trygge lokalsamfunn samler representanter fra kommuner som har satt spesiell fokus på forebygging av skader og ulykker, og som ønsker å arbeide i henhold til den modell og de metoder som er utviklet innenfor det internasjonale konseptet Safe Communities. Nasjonalt råd for Trygge lokalsamfunn (NRTL) er arenaen for de kommuner som er sertifisert som Trygge lokalsamfunn i Norge. Trygge lokalsamfunnarbeidet følger hele livsløpet.

Rådsmøtene skal være en arena for faglig påfyll, erfarings- og informasjonsutveksling og diskusjon av temaer av felles interesser. Rådene kan også utforme felles aktiviteter, prosjekter og "policies". Rådsmøtene innledes med en faglig oppdatering, fulgt av diskusjon og en "rundebord samtale". Det er lagt vekt på å tydeliggjøre de ulike rådene som deler av en samlet helhet, og det er ved flere tilfeller invitert til møter på tvers av fagsektorene.

Fagrådene møtes normalt to ganger pr år. Er det noen spesielle saker som skal følges opp kan det nedsettes arbeidsgrupper innenfor rådene, og det kan i perioder bli aktuelt med hyppigere møter. Rådene er viktige bærebjelker i organisasjonen. De bidrar med kunnskap, kompetanse, erfaring og nettverk som kommer hele organisasjonen til gode.

Trygge lokalsamfunn

Skadeforebyggende forum fikk i desember 2009 bevilget midler fra Gjensidigestiftelsen til et tre-årig prosjekt for å styrke og utvikle Trygge lokalsamfunn-arbeidet. Målsettingen er å gjennomføre en nasjonal dugnad for Trygge lokalsamfunn, utvikle nettverket, vise fram de mange gode eksempler på lokale tiltak som nytter, utvikle nye tiltak, invitere nye kommuner og aktører til å ta del i arbeidet – og vise at forebygging er en god investering.

Som et ledd i arbeidet fattet styret i Skadeforebyggende forum i 2009 vedtak om å formalisere Norges rolle i det internasjonale Safe Community-arbeidet. I dialog med WHO Collaborating Centre on Community Safety Promotion Karolinska Institutet Stockholm ble det utarbeidet søknad, og på en internasjonal Safe Community-konferanse i Korea i mars 2010 ble Skadeforebyggende forum formelt utnevnt som Affiliated Safe Community Support Center og Certifying Center i den internasjonale Safe Community-organisasjonen. Det finnes i alt 17 Affiliated Centers og 10 Certifying Centers.

I nettverket for Trygge lokalsamfunn deltar både kommuner / steder som allerede er sertifisert, og kommuner som ser modellen og metodikken som givende, og som på sikt ønsker å søke om sertifisering. Det er gjennomført tre nasjonale nettverksmøter i 2010 og en "Certifyer-kurs" for norske kontaktpersoner, slik at de kan bidra i det framtidige arbeidet med å godkjenne nye kommuner. Nettverket drøfter saker av felles interesse, legger til rette for erfaringsutveksling og utviklingstiltak.

Det er etablert fylkesnettverk for Trygge lokalsamfunn i Sogn og Fjordane, Vestfold og Østfold, og det er gjennomført en rekke regionale møter, ofte med deltakelse fra sentralt hold. I Troms er det i regi av Norsafety, gjennomført skoleringskurs for seks kommuner i Sør-Troms. Kursingen er et ledd i arbeidet med å kvalifisere Troms fylkeskommune og kommuner i fylket til å bli Trygge lokalsamfunn. Mange fra det norske nettverket deltok også på den Europeiske Safe Community-konferansen på Island i mai 2011.

Re kommune i Vestfold ble i november godkjent som Norges 18. Trygge lokalsamfunn. I tråd med de internasjonale ordningene skal kommuner søke om re-godkjenning hvert 5. år. Følgende norske kommuner er re-godkjent i 2010: Fredrikstad, Høyanger, Klepp, Larvik, Rakkestad, Ski, Spydeberg, Bydel Stovner og Årdal.

Det er gjennomført re-godkjenningsarrangement med seminar og aktiviteter i Høyanger, Rakkestad og Ski. Sandnes kommune har gjennomført et to dagers Trygge lokalsamfunn-seminar for kommuneledelse, etatledere m fl. for å forankre modellen og metoden og drøfte utviklingen av skadeforebyggingsprogram.

Fylkestrafikkutvalgene i Buskerud, Telemark og Vestfold fylkeskommune arrangerte et felles trafiksikkerhetsseminar i Drammen i november der Trygge lokalsamfunn ble presentert som en god modell for lokalt forebyggende arbeid.

I august sto Skadeforebyggende forum som vertskap for et studiebesøk fra Safe Communities Shanghai. Det ble arrangert et dagsprogram med flere studiebesøk i Bydel Stovner, og et halvdags seminar i Oslo.

Temaheftet "Trygghet", utgitt i november 2010, presenterer Trygge lokalsamfunn-modellen, og den metodikk arbeidet bygger på. Heftet presenterer også status, utfordringer og muligheter i arbeidet. Temaheftet vil bli brukt som informasjons- og motivasjonsmaterieell i den videre utviklingen av Trygge lokalsamfunn. Medvirkende kommuner utarbeider årsrapporter i henhold til en fast mal.

Eldresikkerhetsrådet og Prosjekt Trygge eldre

Prosjekt Trygge eldre har vært en hovedaktivitet innenfor Eldresikkerhetsrådet de siste tre år. I prosjektet har Skadeforebyggende forum samarbeidet med 16 pilotkommuner som alle har iverksatt ulike fallforebyggende tiltak, basert på lokale forutsetninger. I hver kommune er det etablert et tverrsektorielt samarbeid som involverer helsetjeneste, eldreinstitusjoner, idrettslag, frivillige organisasjoner m. fl. I alt har mer enn 40 organisasjoner bidratt.

Av skade blir man klok, men sjelden rik.

Dansk Ordtak

Prosjektet som ble innledet i 2007 ble avsluttet i 2009. Prosjektrapporten, (til hvilken det er mottatt støtte fra Helsedirektoratet) oppsummerer arbeidet og presenterer gode tiltak. Rapporten, som ble ferdigstilt i februar 2010, fungerer både som en oppsummering av prosjektet og som en framtidsrettet håndbok for hvordan man kan arbeide praktisk for å få ned antallet fallulykker hos eldre. Den er blitt distribuert rundt til de medvirkende kommunene, til nasjonale og lokale eldre- og helseinstitusjoner, til Trygge lokalsamfunn-nettverket og Skadeforebyggende forums øvrige nettverk. Det er også mottatt en rekke bestillinger fra interesserte kommuner.

Rapporten slår fast at innsats nytter. De medvirkende kommunene ligger klart under landsgjennomsnittet for antall hoftebrudd. Dermed bekrefter vår rapport tidligere undersøkelser (bl.a. i Harstad og i Stovner bydel) at fallforebyggende tiltak gir resultat.

De gjennomførte tiltakene i prosjektkommunene er med få unntak blitt permanente og vil forstette også etter at prosjektperioden er avsluttet. Det viser at man ser nytten av å arbeide forebyggende, og at samarbeid på tvers av organisasjons- og etatsgrenser har vært givende. Det er søkt om midler fra Helsedirektoratet til å følge opp prosjektet, og nyttiggjøre seg av den kompetanse og den erfaring som er utviklet, med sikte på å få flere kommuner til å arbeide aktivt med fallforebygging.

Prosjektet og resultatene har vært presentert i flere ulike sammenhenger, nasjonalt og internasjonalt. Prosjektet ble bl. a. presentert på The Second European Regional Safe Community Conference i Reykjavik, Island i mai 2010, og den vil bli lagt fram på en nordisk og en europeisk konferanse våren 2011. Videre er prosjektet omtalt i flere sammenhenger bl.a. i bladet "Ergoterapeuten", i "Vi over 60" og i det danske nyhetsbrevet "Ulykkesforskning & Forebygging".

Eldresikkerhetsrådet og PASEO - et europeisk samarbeidsprosjekt for fysisk aktivitet for eldre (i 2010 har deltakelse i PASEO erstattet møter i vårt eget Eldresikkerhetsråd)

Fysisk aktivitet er et viktig fallforebyggende tiltak. Det var derfor naturlig for Skadeforebyggende forum og eldresikkerhetsrådet å inngå samarbeid med Høgskolen i Oslo og Helsedirektoratet da de ønsket forumet som samarbeidspartnere og deltaker i det europeiske nettverksprosjektet PASEO.

PASEO-prosjektet har som målsetting å utvikle nettverk og aktiviteter rettet mot inaktive eldre, med sikte på å forebygge fallulykker og gi økt livskvalitet. Skadeforebyggende forum så samarbeidet som en mulighet til å møte nye aktører og kunne bidra på en ny samarbeidsarena.

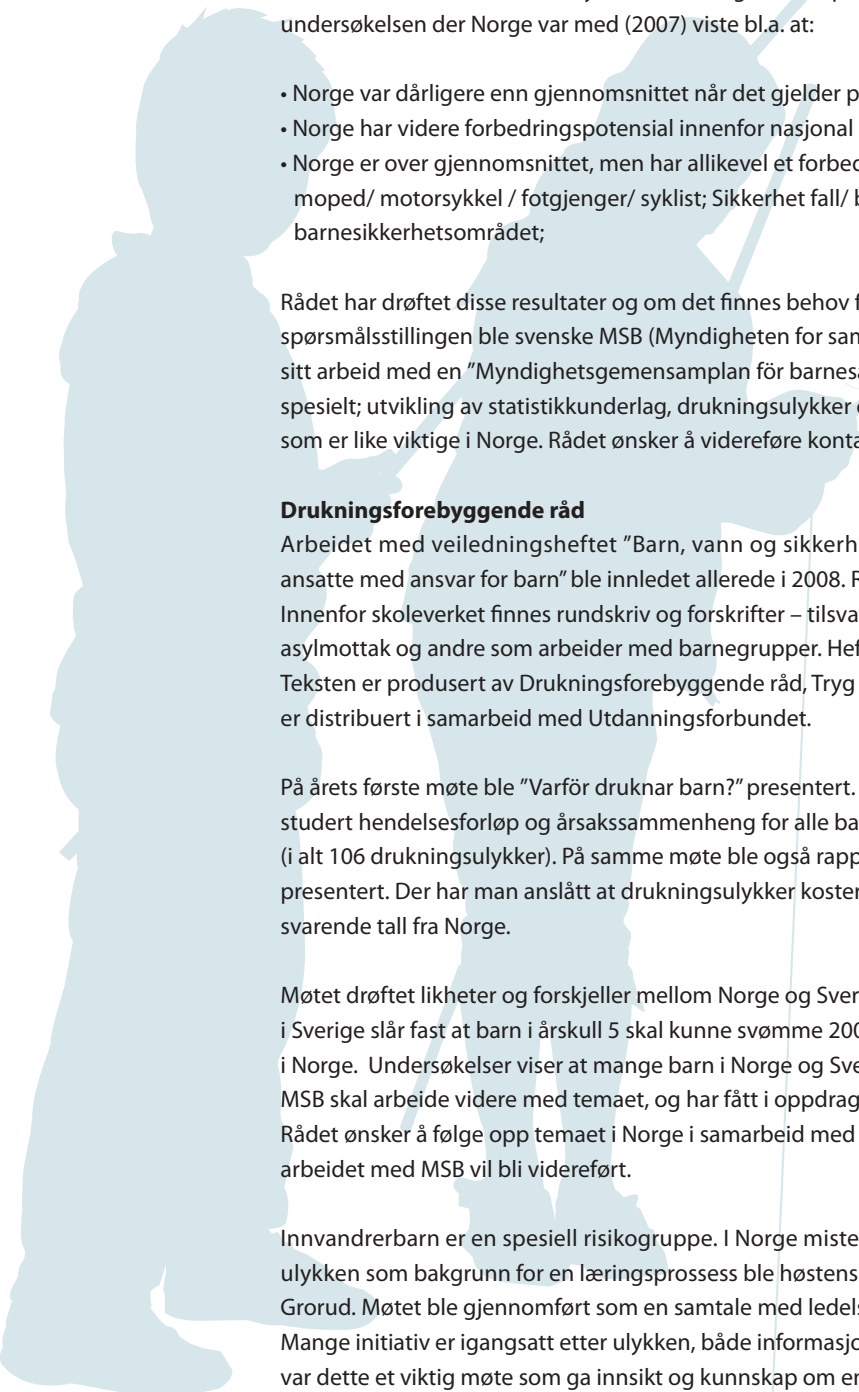
Det ble holdt 5 møter i PASEO-nettverket i 2010. Sekretariatet for arbeidet er lagt til Høgskolen i Oslo der to prosjektledere følger opp arbeidet og de internasjonale kontaktene. En egen sluttrapport for PASEO vil bli utarbeidet da prosjektet avsluttes sommeren 2011.

Skadeforebyggende forum vil fra våren 2011 igjen invitere til egne møter i Eldresikkerhetsrådet. Deltakerne i PASEO-nettverket vil bli invitert til disse møter.

Barnesikkerhetsrådet

Barnesikkerhetsrådet ble rekonstruert i slutten av 2009 etter å ha ligget nede en periode. Etter en kontakt- og kartleggingsrunde ble det invitert til møte i det "nye barnesikkerhetsrådet" med doktor Johan Lund som leder. Det første møtet ble holdt i desember 2009 med hjemmeulykker i minoritetsspråklige miljøer som tema. Dette tema har i ettertid blitt fulgt opp i flere sammenhenger bl. a. innenfor Trygge lokalsamfunn-arbeidet. I 2010 har barnesikkerhetsrådet sett på barnesikkerhetsarbeidet i Sverige og Europa.

Skadeforebyggende forum er med i European Child Safety Alliance (ECSA), en underavdeling til EuroSafe. ESCA leder arbeidet med Child Safety Action Plan og ser bl.a. på status i barnesikkerhetsarbeidet i Europa. Den siste undersøkelsen der Norge var med (2007) viste bl.a. at:

- Norge var dårligere enn gjennomsnittet når det gjelder passasjer- og førersikkerhet og forgiftning
- Norge har videre forbedringspotensial innenfor nasjonal sikkerhetsledelse og vannsikkerhet
- Norge er over gjennomsnittet, men har allikevel et forbedringspotensial når det gjelder: trafiksikkerhet moped/ motorsykkel / fotgjenger/ syklist; Sikkerhet fall/ brann/forbrenning / kvelning; Infrastruktur på barnesikkerhetsområdet;

Rådet har drøftet disse resultater og om det finnes behov for en nasjonal barnesikkerhetsplan. For å belyse spørsmålsstillingen ble svenske MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) invitert til å presentere sitt arbeid med en "Myndighetsgemensamplan för barnsäkerhet 2010 – 2011". Planen prioriterer tre områder spesielt; utvikling av statistikkunderlag, drukningsulykker og alkoholrelaterte skader og ulykker. Dette er temaer som er like viktige i Norge. Rådet ønsker å videreføre kontakten med MSB.

Drukningforebyggende råd

Arbeidet med veiledningsheftet "Barn, vann og sikkerhet - Råd og tips om sikkerhet ved vann til ledere og ansatte med ansvar for barn" ble innledet allerede i 2008. Rådet hadde da notert et behov for rettet informasjon. Innenfor skoleverket finnes rundskriv og forskrifter – tilsvarende forskrifter mangler når det gjelder barnehager, asylmottak og andre som arbeider med barnegrupper. Heftet ble ferdigstilt i 2009, trykket og distribuert i 2010. Teksten er produsert av Drukningforebyggende råd, Tryg Forsikring har stått for lay out og trykking, og heftet er distribuert i samarbeid med Utdanningsforbundet.

På årets første møte ble "Varför druknar barn?" presentert. Rapporten bygger på en dybdestudie der man har studert hendelsesforløp og årsakssammenheng for alle barne-drukningulykker i Sverige de siste 10 årene (i alt 106 drukningulykker). På samme møte ble også rapporten "Samhällets kostnader för drunkningsolyckor" presentert. Der har man anslått at drukningulykker koster 730 millioner SEK pr år (2005). Det finnes ikke tilsvarende tall fra Norge.

Møtet drøftet likheter og forskjeller mellom Norge og Sverige og hva vi kan lære av hverandre. Skoleloven i Sverige slår fast at barn i årskull 5 skal kunne svømme 200 meter + 50 meter rygg. Tilsvarende krav finnes ikke i Norge. Undersøkelser viser at mange barn i Norge og Sverige ikke får den svømmeundervisning de trenger. MSB skal arbeide videre med temaet, og har fått i oppdrag å utarbeide retningslinjer til svenske kommuner. Rådet ønsker å følge opp temaet i Norge i samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere. Kontakten og samarbeidet med MSB vil bli videreført.

Innvandrerbarn er en spesiell risikogruppe. I Norge mistet to barn livet i Svarttjern sommeren 2010. Med ulykken som bakgrunn for en læringsprosess ble høstens møte i Drukningforebyggende råd lagt til bydel Grorud. Møtet ble gjennomført som en samtale med ledelsen, samt helse- og kulturkonsulenten i bydelen. Mange initiativ er igangsatt etter ulykken, både informasjonskampanjer, svømmekurs og andre tiltak. For rådet var dette et viktig møte som ga innsikt og kunnskap om en tematikk som bør gis større oppmerksomhet i årene framover. Dette skal også ses i sammenheng med MINOS-initiativet (minoritetsrettet sikkerhetsinformasjon).

Møtene har vært en viktig arena for samtaler på tvers av organisasjonstilhørighet, og det er gitt informasjon om aktuelle tiltak og prosjekter bl.a. Røde Kors prosjektet Vannrespons, rapport fra Badelandene.no's årsmøte og ny EU-standarder foreslått for utdanning av badevakter.

25-års jubileum: konferanse, jubileumsskrift og prisutdeling

"Jeg har lyst til å takke Skadeforebyggende forum for den gode jobben de gjør. Dere skaper nettverk og bygger kompetanse" sa helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen i sin åpningstale på konferansen i Drammen

Skadeforebyggere innenfor alle sektorer var invitert til jubileums-konferansen i Drammen, 10. – 11. oktober 2010. Helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen ønsket velkommen og gratulerte med jubileet. En rekke engasjerte forelesere bidro til et program bygget på kunnskapsformidling, best practice-presentasjoner og erfaringsutveksling. Det var også satt av tid til kulturinnslag.

Temaer på konferansen var ungdommens risikotenking, den nye folkehelseloven skadestatistikk, forsikrings-selskapenes rolle, sikkerhetsinformasjon, universell utforming, folkehelse i planarbeid, samarbeid mellom AMK, brann og politi – og byutviklingen i Drammen. Målsetting var å tilby faglig påfyll, erfarings-utveksling, inspirasjon og muligheter til å utvide sitt nettverk. Positive tilbakemeldinger viser at deltakerne var godt fornøyde med seminaret. Alle presentasjoner fra konferansen er presentert på nettstedet www.skafor.org.

På konferansen ble også jubileumspublikasjonen "25 års innsats for et sikrere Norge" lansert. Heftet dokumenterer og oppsummerte virksomheten i perioden 1985 – 2011, hovedsatsingsområder, viktige medspillere og skadestatistikk for hele perioden.

Sikkerhetsprisen 2010 for fremragende skadeforebyggende arbeid gikk til to nestorer innenfor fagfeltet; Johan Lund og Sverre Røed-Larsen. De ble belønnet for engasjert og kyndig skadeforebyggende innsats gjennom mange år. Deres innsats i Skadeforebyggende forum og i andre sammenhenger, nasjonalt og internasjonalt, har bidratt til å skape en tryggere verden. Prisen, en skulptur av Stein Davidsen, samt et reisestipend på kr 5.000 ble delt ut på konferansen.

Deltakelse i internasjonale nettverk

Skadeforebyggende forum deltar i flere europeiske og internasjonale nettverk: EuroSafe (generell skadeforebygging), EUNESE (eldresikkerhet) og European Child Alliance (barne-sikkerhet). Forumet deltar også flere europeiske samarbeidsprosjekter; INTEGRIS - Integration of European Injury Statistics, IDB 3 – European Injury Data Base, TACTICS – Tools to Address Children Trauma, Injury and Children`s Safety, JAMIE – Joint Action on Monitoring Injuries in Europe, CSAP -Child Safety Action Plan, et felles europeisk initiativ for økt barnesikkerhet. Trygge lokalsamfunn-arbeidet er knyttet opp til det internasjonale WHO Collaborating Center on Community Safety Promotion. Skadeforebyggende forum har en formell rolle i det internasjonale arbeidet og deltar i møter, og internasjonale konferanser. Forumet er også representert på andre relevante internasjonale konferanser, som "Safety 2010, World Conference" i London i september.

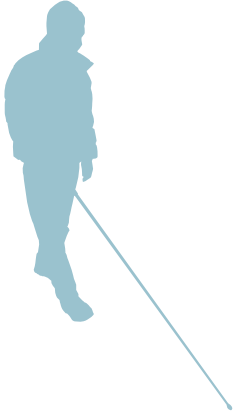
Medvirkning i nasjonale nettverk og aktiviteter i regi av departement og direktorater

Oppfølging av ny nasjonal strategi for forebygging av ulykker med personskader

Regjeringen la fram strategien "Ulykker i Norge – Nasjonal strategi for forebygging av ulykker som medfører personskade 2009 - 2014" i oktober 2009. Strategien er utviklet gjennom et tverrdepartementalt samarbeid, og 11 statsråder har signert strategien på vegne av eget departement og underliggende etater. Skadeforebyggende forum var invitert til å bidra i arbeidet med å utvikle strategien som er satt opp med to hovedmål, fem delmål og 40 underpunkter.

Hovedmål:

1. Tallfeste nasjonale mål for reduksjon av ulykker som medfører personskader, totalt, og for aktuelle sektorer
2. Forbedre den tverrsektorielle skade- og ulykkesforbyggende innsatsen

Delmål:

1. Sikre oppdatert kunnskap om ulykker som medfører person-skader i Norge
2. Videreutvikle det lokale og regionale skadeforebyggende arbeidet
3. Styrke samarbeidet mellom det frivillige, det offentlige og næringslivet
4. Gjennomgå organisering av det ulykkesforebyggende arbeidet
5. Sikre en hensiktsmessig nasjonal organisering av det skadeforebyggende arbeidet

I strategien omtales Skadeforebyggende forum som "et nasjonalt kunnskaps-, samarbeids- og formidlingsforum". Det vises til forumets spesielle rolle som brobygger og møtested for tverrsektorielt samarbeid. Våre nettverk og fagråd omtales som møtesteder der ulike fagsektorer kan bidra til å fremme samarbeidet mellom det frivillige, offentlige og næringslivet.

For å følge opp strategien er det satt ned en styringsgruppe med representanter for de medvirkende departementene og en arbeidsgruppe med ansvar for å legge fram konkrete planer for oppfølging. Skadeforebyggende forum er observatør i arbeidsgruppen som har medlemmer fra: Barne-, ungdoms- og familie-direktoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Helsedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Kriminalitetsforebyggende råd, Sjøfartsdirektoratet, Utdanningsdirektoratet og Vegdirektoratet. Det er satt ned undergrupper som følger opp ulike temaer i strategien. Skadeforebyggende forum er representert i undergruppen for "Veiledningsmateriell til kommuner".

For Skadeforebyggende forum gir deltakelse i oppfølgingsarbeidet viktige muligheter til å bidra med erfaring og kompetanse og fungere som bindeledd mellom nettverk, medlemmer og myndigheter. Det er gjennomført 6 møter i arbeidsgruppen i 2010, og tre møter i undergruppen.

Samferdselsdepartementets trafikksikkerhetsforum

Skadeforebyggende forum er, sammen med representanter fra et tyvetalls andre organisasjoner, med i Samferdselsdepartementets trafikksikkerhetsforum. Forumet møtes 2 – 3 ganger pr år under ledelse av politisk rådgiver Sigrid Brattabø Handegard. Departementet presenterer aktuelle tiltak, prosjekter og statistikk, og inviterer til diskusjon. De medvirkende organisasjonene får også mulighet til å legge fram aktuelle saker. Skadeforebyggende forum har også deltatt med innspill til "Nasjonal Tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg, 2010 – 2013".

Sjøfartsdirektoratets flytevestkampanje

Skadeforebyggende forum og drukningsforebyggende råd representerer FNO i den arbeidsgruppe Sjøfartsdirektoratet har satt ned i forbindelse med en kampanje for økt bruk av redningsvest på voksne menn i åpen fritidsbåt. Statistikken viser at dette er en utsatt gruppe; 254 døde de siste 10 år, 48 hadde flyteplagg, 206 var uten. Kampanjen, som i utgangspunktet går over to år med oppstart i 2010 og en større satsing i 2011, involverer bl.a. en informasjonskampanje, redaksjonell omtale og TV-reklame. Målgruppen er menn 40+. Informasjonsmateriell vil også produseres på engelsk og tysk for å nå ut til turister. Tidligere næringslivsminister Sylvia Brustad tok initiativ til kampanjen på bakgrunn av de høye ulykkestall.

Økonomi

En femårig rammeavtale med Helse- og omsorgsdepartementet og FNO sikrer grunnfinansieringen av Skadeforebyggende forum i perioden 2009 – 2013. Medlemskontingentene og bidragene fra HOD og FNO er en forutsetning for drift. For å drive utadrettet aktivitet og egne prosjekter er Skadeforebyggende forum avhengig av eksterne bidrag. I perioden 2010 – 2012 bidrar Gjensidigestiftelsen med prosjektstøtte til å styrke og utvikle Trygge loksalsamfunn-arbeidet.

Publikasjoner og synliggjøring av virksomheten

Årsrapporten for 2010 ble gitt ut i trykt versjon, farge, A4-format, 14 sider

Nettstedet www.skafor.org er videre utviklet og har fått ny lay out

Det er sendt ut tre elektroniske nyhetsbrev i 2010. Disse gir en kortfattet orientering om aktuelle saker, omtaler kommende møter og konferanser.

Veiledningsheftet "**Barn, vann og sikkerhet**", fargebrosjyre, A4-format, 12 sider, ble produsert av Drukningssforebyggende råd i samarbeid med Tryg Forsikring og Utdanningsforbundet.

Sluttrapport for prosjektet "**Trygge eldre**", farge, A4-format, 28 sider. Utarbeidet av prosjektleder Elisabeth Saghaug og styringsgruppen for prosjektet. En oppsummering av prosjektet og en håndbok for kommuner som ønsker å arbeide med eldresikkerhet.

Jubileumpublikasjonen "25 års innsats for et sikrere Norge!", farge, A4-format, 46 sider. Utarbeidet med Sverre Røed Larsen som redaktør og Johan Lund som en av hovedbidragsyterne. Oppsummering av virksomheten 1985 – 2010, spissinnsatser, skadedata, viktige medspillere og et framtidssblikk signert daglig leder og styreleder.

"**Temaheftet Trygghet**", farge, 20 X20 cm, 44 sider. Undertittel Trygge lokalsamfunn 2010-2011, status, utfordringer, muligheter. En presentasjon av Trygge lokalsamfunn og lokalt skadeforebyggende arbeid

Alle publikasjoner er tilgjengelig på nettstedet www.skafor.org og kan bestilles fra sekretariatet.

Prosjektet Trygge eldre ble presentert på "**The Second European Safe Community Conference**" i Reykjavik, Island i mai 2010. Presentasjonen, basert på et innsendt abstract, er utviklet på engelsk.

Danske Statens Institut for Folkesundhet, Center for Ulykkesforskning har et nyhetsbrev som går ut i et stort opplag. Skadeforebyggende forums virksomhet ble presentert i et to-siders oppslag i desember.

Østlandssendingen hadde et lengre innslag om Trygge lokalsamfunn, og arbeidet som gjøres i Bydel Stovner, i forbindelse med at Skadeforebyggende forum sto som vertskap for et studiebesøk fra Safe Community Shanghai.

NRK Dagsrevyen og NRK Buskerud sendte innslag fra årskonferansen "Samspill for sikkerhet"

Bladet "**Vi over 60**" har hatt en lengre reportasje om fallulykker blant eldre, som gir bred omtale av prosjekt Trygge eldre

NIBR-rapport 2010:23 Samfunnsøkonomiske kostnader ved fallulykker i boligtrapper ved Frode Kann, Bjørg Langset og Per Medby, viser til Skadeforebyggende forums nettsider og henter eksempler fra Trygge lokalsamfunn.

Prosjektleder for Trygge eldre og styrets medlemmer har deltatt med **orienteringer og presentasjoner** i ulike sammenhenger gjennom året. Daglig leder har bidratt med innlegg og orienteringer ved en rekke møter i regi av medlemmer, samarbeidspartnere og i tilknytning til Trygge lokalsamfunn-arbeidet.

Møter og konferanser (et utvalg)

“Trygg oppvekst for alle barn”, temamøte for Trygge lokalsamfunn, 15. februar 2010. Hilde Berge fra Lærings- og mestringssenteret, Oslo universitetssykehus, HF Ullevål presenterte prosjektet og delte erfaringer fra oppsøkende helsesøstervirksomhet i minoritetspråklige miljøer. Målet er å forebygge hjemmeulykker og spre informasjon om skadeforebygging og “hjelpemiddelet”. I samme møte orienterte Jakob Linhave om Helse- direktoratets arbeid med nytt skaderegister og lokal skaderegistrering.

Det årlige dialogmøte mellom Helse- og Omsorgsdepartementet og FNO ble holdt 18. februar 2010, med gjennomgang av virksomheten og planer for det kommende året.

Status i Barnesikkerhetsarbeidet og hva vi kan lære fra Sverige og EuroSafe. 15. mars 2010, Katarina Rydberg og Åsa Olsson fra SB (Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap), orienterte om arbeidet med den nye sektorovergripende Barnesikkerhetsplan som er vedtatt i Sverige. Johan Lund, leder i Barnesikkerhetsrådet og Skadeforebyggende forums representant i Eurosafe Child Alliance orienterte om det europeiske nettverket og arbeidet på europeisk nivå.

Ungdomshjernen – en utfordring for oss skadeforebyggere åpen forelesning på årsmøtet 22. april 2010. Seniorforsker Dagfinn Moe, SINTEF,

Dialog med MSB (Myndigheten for samhällsskydd och beredskap) om drukningsulykker, Drukningssforebyggende råd, 27. april 2010. Christian Söder fra MSB orienterte om arbeidet mot drukningsulykker i Sverige og presenterte rapporten “Varför drunknar barn?”

“Certifyer-kurs” for Trygge lokalsamfunn-kontakter, 19. august 2010. Lege og rådgiver for WHO Collaborating Centre on Community Safety Promotion, Karolinska instituttet, Bo Henricson, Arjeplog.

MINOS (minoritetsrettet informasjon om sikkerhet) rundebordsamtale 30. august 2010. Innlegg ved Dagfinn Kalheim, Norsk brannvernforening om minoriteter og brannulykker; Susanne Nordbakke, TØI, om undersøkelsen “Innvandrerens ulykkesrisiko og forhold til trafikksikkerhet”; Brita Gjerstad, IRIS, om undersøkelsen “Innvandrere som risikogruppe i trafikken”; Hilde Berge, Ullevål Universitetssykehus, om innvanderrettet informasjon om forebygging av hjemmeulykker; Ragnhild Samuelsen, Barne- likestillings og integreringsdepartementet, om kommunikasjon med etniske minoriteter.

Organisering av HMS-arbeid og annet skadeforebyggende arbeid i Norge, seminar i forbindelse med studiebesøk fra Safe Community Shanghai, 6. september 2010, ved Sverre Røed-Larsen, HMS-rådgivning.

Hva kan vi lære av en ulykke, Læringsmøte mellom Drukningssforebyggende råd og representanter for bydel Grorud. 14. september 2010.

Skadeforebyggende forum og eldresikkerhetsarbeid, 14. september, ved avdelingssjef Kari Aursand, styreleder i Skadeforebyggende forum og daglig leder Eva J. Vaagland, ettermiddagsseminar i forbindelse med studiebesøk fra svenske Socialstyrelsen.

**Samspill for sikkerhet, Jubileumskonferanse,
11.-12. oktober 2010, Drammen**

- **"Samspill rundt en nasjonal strategi"**
Helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen
- **"Skadeforebygging gjennom 25 år"**
Sverre Røed Larsen, HMS-rådgivning og
Johan Lund, Universitetet i Oslo
- **"Ungdomshjernen en rallybil uten fører"**
Dagfinn Moe, SINTEF
- **"Ny folkehelselov og lokalt skadeforebyggende arbeid"**
Arne Marius Fosse, HOD
- **"Tallenes tale om skader og ulykker"**
Ivar Christiansen, Norsk Folkehjelp
Kari Mørk, Forsikringsnæringens fellesorganisasjon (FNO)
Jens-Kristian Borgan, SSB
- **"Fordi vi bryr oss"**
Per Vetaas, Tryg Forsikring / FNO
- **"Kunsten å formidle sikkerhetsbudskap"**
Peter Modin, KTH, Sverige
- **"Universell utforming og trygghet"**
Ragnhild Aanestad og
Peter Willmann, Klepp kommune
- **"Drammen, en by i utvikling"**
Johannes Devold, Drammen kommune
- **"AMK + Brann + Politi = sant"**
Erfaringer av samspill, Drammen / Buskerud
- **"Ypsilon-broen"**
Arkitekt MNAL Arne Eggen
- **"Best practice"- presentasjoner**

Nettverk for Trygge lokalsamfunn

Leder: Solveig Rostøl Bakken, Koordinator
for Trygge lokalsamfunn Harstad

Godkjente Trygge lokalsamfunn

(årstall for godkjenning / re-godkjenning)

- Alvdal (2001)
- Bergen (2005)
- Fredrikstad (2002 / 2010)
- Harstad (1994 / 2003)
- Høyanger (2002 / 2010)
- Klepp (2002 / 2010)
- Kvam (2005)
- Larvik (2002 / 2010)
- Os i Østerdal (2000)
- Rakkestad (1997 / 2010)
- Re (2010)
- Ski (2002 / 2010)
- Sogn og Fjordane fylkeskommune (2005)
- Spydeberg (2002 / 2010)
- Stovner bydel i Oslo (2001 / 2010)
- Trondheim (2005)
- Vågå (2004)
- Årdal (2000 / 2010)

Øvrige medvirkende kommuner og fylker

- Andebu kommune
- Hof kommune
- Nissedal kommune
- Nøtterøy kommune
- Sande kommune
- Sandefjord kommune
- Surnadal kommune
- Svalbard
- Troms fylkeskommune
- Kommuner i Troms
- Vestfold fylke

Observatør:

Hesledirektoratet holdes jevnlig orientert og er
invitert til rådsmøtene med observatørstatus,
Mari Hagtvedt Vik / Jacob Linhave

MEDLEMSOVERSIKT PR.31.12. 2010

- Akershus fylkeskommune
- Alvdal kommune
- Arbeidstilsynet Oslo
- Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund
- Bergen kommune
- Det Norske Veritas
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Energibedriftenes Landsforening
- Enhet for Geriatri og Hukommelse
- Finansnærings Hovedorganisasjon
- Fredrikstad kommune
- Fylkesmannen i Hedmark
- Fylkesmannen i Rogaland
- Gjensidige Forsikring
- Hamar kommune
- Hammerfest sykehus - Skaderegister
- Harstad kommune
- Helsedirektoratet - Giftinformasjonen
- Herøy kommune-Fosnavåg
- Høyanger kommune
- If Skadeforsikring nuf
- Klepp kommune
- KLP-forsikring
- Kvam herad
- Kvinners frivillige beredskap-KFB
- Landbrukets HMS-tjeneste
- Landsforeningen for trafikkskadde i Norge
- Landslaget fysisk fostring i skolen-Tønsberg
- Larsen HVO-senter
- Larvik kommune
- Lillehammer kommune
- Motorførernes Avholdsforbund
- Nissedal kommune
- Nordland fylkeskommune
- Nord-Trøndelag Fylkeskommune, avd. for tann- og folkehelse
- Norges Automobilforbund
- Norges Livredningsselskap
- Norges Rytterforbund
- Norges Røde Kors
- NORSAFETY
- Norsk brannvernforening
- Norsk Ergoterapeutforbund
- Norsk Folkehjelp
- Norsk Pensjonistforbund
- Norsk Luftambulans
- Norsk Sikkerhetsforening
- Næringslivets Hovedorganisasjon
- Oslo Forsikring AS
- Oslo kommune-Beredskapssetaten
- Oslo kommune-Bydel Stovner
- Oslo kommune-Helse- og velferdsetaten
- Rakkestad kommune
- Re kommune
- Redningsselskapet
- Ressurscenter for omstilling i kommunene
- Ringerike kommune
- Safetec Nordic AS
- Sarpsborg kommune
- Sauda kommune
- SINTEF
- Ski kommune
- Sogn og Fjordane fylkeskommune
- Telemark fylkeskommune
- Tekna-Teknisk Naturvitenskapelig avdeling
- Terra forsikring AS
- Transportøkonomisk Institutt
- Troms fylkeskommune
- Trondheim Kommune – Miljøenheten
- Tryg Forsikring
- Trygg Trafikk
- Trygge og robuste lokalsamfunn i Grenland
- Tynset kommune
- Univeristetet i Oslo – Seksjon for foreb. Medisin og epidemiologi
- Ullensaker kommune
- Vang kommune
- Vikna kommune
- Vågå kommune
- Øksnes kommune
- Årdal kommune

Etterpå er hvermann klok

Norsk ordtak

PASEO nettverket

(I 2010 er det ikke arrangert egne møter i Eldresikkerhetsrådet – medlemmene er blitt invitert til å delta i det europeiske samarbeidsprosjektet PASEO, som er omtalt i rapporten)

- 60 pluss, *Harald Skoglund*
- Bydel Stovner, *Berit Kjær*
- Den Norske Turistforening, *Heidi Kristine Rustand*
- Helsedirektoratet, *Olov Belander*
- Høgskolen i Oslo /Universitetet i Oslo, *Hilde Sylliås*
- Høgskolen i Oslo, *Astrid Bergland*
- Høgskolen i Oslo, *Elisabeth Bø*
- Høgskolen i Oslo, *Kåre Rønn Richaradsen*
- Høgskolen i Oslo, *Therese Brovold*
- Kirkens Bymisjon, *Gudmund Fosse*
- Kirkens Bymisjon, *Inger Grødum*
- Kirkens Bymisjon, *Kristine Fahre*
- Norges Idrettshøgskole, *Paul Andre Solberg*
- Norsk Forening for Folkehelse, *Liv Bjerknes*
- Norsk Fysioterapeutforbund, *Kari Karlsrud*
- Norsk Nettverk Helse og miljøkommuner, *Kathrine Krüger Østbøll*
- Norsk Pensjonistforbund, *Anne Hanshus*
- Norske Kvinners Sanitetsforening, *Anne Bente Berg*
- Primærmedisinsk Verksted, *Khadouj Adhdhar*
- Primærmedisinsk Verksted, *Vilde Reichelt*
- Seniordans Norge, *Björg Kolltveit*
- Seniordans Norge, *Ingrid Kråkevik*
- Seniordans Norge, *Torgeir Stene*
- Seniorsaken, *Anna Svabø*
- Skadeforebyggende forum, *Kari Aursand*
- Skadeforebyggende forum, *Eva Vaagland / Elisabeth Saghaug*
- Statens Seniorråd, *Eva Irene Holt*
- Telemark fylkeskommune/"Aktiv senior i Telemark", *Roger Jensen*
- Telemark fylkeskommune/"Aktiv senior i Telemark", *Walborg Krosshaug*
- Østfoldhelse/Østfold fylkeskommune, *Elsie Brenne*
- Østfoldhelse/Østfold fylkeskommune, *Gunnar Hjorthaug*

Barnesikkerhetsrådet

- Universitetet i Oslo, *Johan Lund* (leder)
- Helsedirektoratet, *Jakob Linhave / Mari Hagtvedt Vik*
- Norges Røde Kors, *Kjell Arne Langseth*
- Norsk Idrettsforbund, *Arne Fagerli*
- Oslo universitetssykehus HF, Ullevål – *Hilde Berge*
- Skadeforebyggende forum, *Eva Jakobson Vaagland*
- Statens bygningstekniske etat, *Tone Rønnevik*
- Tidl. Barneombud og tidl. leder av rådet – *Målfrid Grude Flekkøy*
- Trondheim kommune, *Helge Garåsen*
- Trygg Trafikk, *Elen Zickfeldt*
- Ullevål universitetssykehus, *Tor Einar Calish*
- Observatør: Helsedirektoratet, *Mari Hagtvedt Vik*

Drukningforebyggende råd

- Harstad kommune, Trygge Lokalsamfunn – *Solveig Rostøl Bakken* (leder)
- Bad, park og idrett, *Alice Boyd*
- Badeland.no, *David Koht-Norbye*
- Norges Dykkeforbund, *Per Vangsøy*
- Norges Idrettshøgskole, *Bjørn Harald Olstad*
- Norges Livredningsselskap, *Mats Melbye, John-Inge Austad*
- Norges Røde Kors, *Thomas Winter Lieungh*
- Norges Svømmeforbund, *Tore de Faveri*
- Norsk Folkehjelp, *Vera Bergstrøm*
- Politidirektoratet, *Sveinung Stangeland*
- Redningsselskapet, *Anne Kristine Nergaard, Stine Marie Rofeldt*
- Tryg Forsikring, *Roald Stigum Olsen*
- Sjøfartsdirektoratet – *Lorna Mannes Dyrkolbotn* (observatør)
- MSB-Sverige kontaktmedlem – *Christian Söder*
- Nasjonalt folkehelseinstitutt – *Marit Rognerud*